

► Ingrijpende alternatieven

Voorstel: Vier dagen les om lerarentekort te tackelen

Er moeten pijnlijke keuzes worden gemaakt om ervoor te zorgen dat kinderen ondanks het enorme lerarentekort les blijven krijgen, waarschuwt de Onderwijsraad. Minder verplichte onderwijsuren en de inschakeling van ouders en vrijwilligers in de klas zijn daarbij opties.

Edwin van der Aa
Den Haag

Panklare oplossingen zijn er niet, benadrukt de Onderwijsraad in de verkenning *Schaarste schuurt*, die vandaag verschijnt. Enkele opties zijn genoemd: zo kan er worden gesnoeid in het uitgebreide aanbod van wat scholen nu op het programma hebben staan in zowel het basis- als het voortgezet onderwijs. Ook is vermindering van het aantal onderwijsuren wat de raad betreft bespreekbaar. De maatschappelijke verwachtingen van wat onderwijs kan bieden, moeten dan ook naar beneden. Datzelfde geldt voor de landelijke eindoelen. Dit zijn 'ingrijpende, maar ook kansrijke alternatieven' om met het lerarentekort om te gaan, aldus de Onderwijsraad.

De raad schetst een scenario dat op sommige scholen in grote steden al reëel is: leerlingen gaan vier dagen naar school. De vijfde dag is er wel een programma op school, maar dat vormt geen onderdeel van het onderwijsaanbod. Die

dag hoeft dan niet te worden verzorgd door bevoegde leraren en is ook niet meer verplicht.

De tweede denkrichting, betere organisatie van het werk op scholen, vereist extra coördinatie en vaste inzet voor een langere periode. Het centrale idee is: de totale werkzaamheden op een school kunnen efficiënter worden verdeeld onder leraren, specialisten, onderwijsassistenten en ander ondersteunend personeel. Voor bepaalde activiteiten zijn misschien vrijwilligers inzetbaar, aldus de Onderwijsraad.

Voorzitter Edith Hooge van de Onderwijsraad vindt dat het onderwijs 'alles op alles moet blijven zetten' om docenten aan zich te binden. „Het lerarentekort mag nooit wennen. Ook de komende tijd moet worden doorgegaan met het werven van nieuw personeel”, aldus Hooge.

Hooge beseft dat veel scholen nú worstelen met de tekorten, en dat die volgens de ramingen aanhouden. „Dus tegelijk zijn er verregaande oplossingen nodig om toch goed onderwijs te kunnen blijven geven.” Na 2030 nemen de tekorten volgens de ramingen zelfs nog verder toe. „Schoolbesturen hebben hier moeilijke keuzes te maken. Nu is het aan de politiek om daarin ook knopen door te hakken en duidelijk de bandbreedte en richting aan te geven.”

De inmiddels afgetreden minister Dennis Wiersma, had het adviesorgaan gevraagd om de 'opties' in kaart te brengen.

► P11

De mossel kampt met een hardnekkig imago probleem. Steeds meer Nederlanders kiezen voor een gezonde levensstijl met oog voor het milieu maar juist de mossel, een duurzaam gekweekte vleesvervanger, wordt te vaak over het hoofd gezien. Bruno Govaert (links) en Gert Dietvorst van mossel- en oesterverwerker Vette & Verhaart uit Yerseke willen hier met 'het Mossel Feestje', een hip milieuvriendelijk bakje met 500 gram van de tweekleppige weekdier, snel verandering in brengen. ► **ECONOMIE 16**

FOTO ARIE KIEVIT

LAST MINUTE OOSTENRIJK TIROL

HOTEL NEUWIRT ***

8 dagen vanaf **199,-** per persoon

Genoemde prijs is een vanaf prijs per persoon, excl. 30 euro kosten per boeking. Voor ter plaatse te betalen kosten, zie accommodatie pagina. Prijswijzigingen, zet- en drukfouten voorbehouden.

Scan de QR-code voor deze aanbieding

Prijs van piepers gaat door het dak

Vorraden raken op en door het natte, koude voorjaar kan er later worden geoogst

► **ZEELAND 1**

Zeeuws-Vlaanderen

donderdag 29 juni 2023

22°C

Weeroverzicht lange termijn:

► P16

Ook voor het laatste Zeeuwse nieuws

pzc.nl

Jaargang 265
PZC is onderdeel van:

ADR Nieuwsmedia

Prijs €3,30
Geen krant ontvangen?
pzc.nl/service/bezorging

8 711688 555554

Kort

ASTRA-ZENECA

Farmaceut plant bomen

De Britse medicijnfabrikant AstraZeneca trekt 365 miljoen euro uit om tegen 2030 meer dan 200 miljoen bomen te planten om zijn ecologische voetafdruk te verkleinen. Het plantplan moet de CO₂-uitstoot verminderen in overeenstemming met het klimaatakkoord van Parijs. Daarbij wordt klimaatopwarming op maximaal 1,5 graad Celsius gehouden.

De toezegging komt neer op een bedrag van ongeveer 60 miljoen dollar per jaar. AstraZeneca heeft een beurswaarde van ongeveer 230 miljard dollar en boekte vorig jaar een omzet van zo'n 44 miljard dollar.

PENSIOENCLAIM

Rekenrente mag wél

De staat handelde niet onrechtmatig toen werd besloten een rekenrente voor pensioenen in te voeren die ertoe leidde dat de pensioenen jarenlang niet konden worden verhoogd. Dat heeft de voorzieningenrechter in Den Haag besloten in een kort geding van een gepensioneerde man uit Leeuwarden tegen de Staat der Nederlanden. De zaak is een tegenslag voor claimstichting PensioenVoldoen.NL van oud-politicus Henk Krol. PensioenVoldoen.NL en de klager in het kort geding zijn van mening dat de Nederlandse overheid bij de invoering van de Pensioenwet in 2007 de toen geldende Europese pensioenrichtlijn niet goed heeft toegepast.

TEGEN VERBOD ONLINE VERKOOP

Vape-verkopers naar rechter

Verkopers van elektronische sigaretten spannen een rechtszaak aan tegen de Nederlandse staat om een verbod op de onlineverkoop van e-sigaretten ongedaan te maken. Hun lobbyvereniging vindt dat de bezwaren van de regering tegen de alternatieve rookwaren ongegrond zijn. Het verbod op de verkoop via internet, dat zaterdag van kracht wordt, zou een te forse maatregel zijn. Een e-sigaret, ook wel vape genoemd, verdampt vloeistof met smaakstoffen en andere stoffen. Vaak zit er ook nicotine in, maar geen tabak. De rijksoverheid beperkt het 'vape' in Nederland steeds meer. Het zou een opstapje zijn naar 'echt roken'.

STUTT GART

Actie bij Porsche

Klimaatactivisten verstoorden gisteren de algemene vergadering van autofabrikant Porsche in Stuttgart. Tijdens de toespraak van topman Oliver Blume riep een vrouw 'vuile dividen'. Ze hief een spandoek met de tekst: 'Onteiigen nazi-erfgoed'. De vrouw werd de zaal uitgezet.

ROME

Meloni gispt hoge rente

De Italiaanse premier Giorgia Meloni heeft gisteren fel uitgesproken naar het rentebeleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Volgens haar zijn de renteverhogingen tegen de hoge inflatie schadelijk voor de economie. Eerder uitte vicepremier Matteo Salvini al kritiek.

Kwekers proberen jeugd warm te krijgen voor

Aan het begin van het mosselseizoen lijkt het erop dat we de smakelijke zeevrucht in eigen land aan het vergeten zijn. En dat terwijl de mossel „goed beschouwd alleen maar pluspunten heeft.”

Dennis van Bergen

Yerseke

Vergeet de avocadoburgers, quinoa of vleesloze frikandel. Wie gezond en duurzaam wil leven, laaft zich aan de mossel. Die oproep weerklinkt althans in Yerseke, de mosselhoofdstad van de wereld. De zorgen zijn namelijk groot in het mosseldorp aan de Oosterschelde, waar deze week het nieuwe mosselseizoen officieel wordt ingeluid. „Daar...”, zegt Gert Dietvorst, directeur van mossel- en oesterverwerker Vette & Verhaart, terwijl hij met zijn vinger naar een

Zég, hoe breng je de mossel aan de man

BRUSSEL

Digitale euro een stap dichterbij,

De Europese Commissie legde gisteren een voorstel neer voor een wettelijke basis voor de digitale euro. Geen vrees: de commissie diende tegelijkertijd een voorstel in voor het behoud van contant geld.

We betalen vaker digitaal en dat is ook de Europese Commissie niet ontgaan. In sommige EU-landen gaat die ontwikkeling harder dan in andere lidstaten. Gemiddeld geeft 55 procent van de mensen de voorkeur aan onlinebetalingen, tegenover 22 procent die de voorkeur geeft aan betalingen met contant geld.

Om bij de digitale tijd te blijven,

zinnen de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank (ECB) al langer op een elektronische vorm van munten en biljetten in onze portemonnee. Oftewel: een digitale euro als alternatief voor de onlinebetalingen die we via de bank doen, en naast het contant geld. 'Consumenten moeten zelf kunnen kiezen hoe ze willen betalen. Het moet een keuze zijn, geen verplichting', benadrukte de Europese Commissie.

Het idee is dat met de komst van de digitale euro straks alle huishoudens en bedrijven een rekening kunnen openen via banken of direct bij de ECB. Met een app, een digitale portemonnee of mogelijk een pasje kunnen consumenten beta-

len in bijvoorbeeld winkels, maar ook geld overmaken naar overheidinstellingen of naar andere consumenten.

Gratis

De banken moeten die service gratis ter beschikking stellen aan particulieren, zo staat in het wetsvoorstel. Ze mogen wel kosten in rekening brengen aan bedrijven, maar dat bedrag zal worden gemaximeerd. Er komt ook een limiet aan het bedrag dat mensen op de nieuwe rekening mogen storten. Dat wordt waarschijnlijk niet meer dan een paar duizend euro. Zij hoeven niet te rekenen op rente op die rekening. Met deze maatregelen wil

'gezond en duurzaam' schelpdier

■ Ooit was de mosselteelt goed voor 100 miljoen kilo, dat is nu de helft. Nederlanders eten nog maar 5 miljoen kilo. FOTOS ARIE KIEVIT

afgelegen graslandje wijst. „Daar landden vroeger weleens helikopters, die hier speciaal naartoe kwamen om de eerste zakken mosselen van het seizoen op te halen en vervolgens bij de restaurants af te leveren. Een prachtige tijd.”

In Yerseke, de mosselhoofdstad van de wereld, kunnen ze er niet omheen: de mossel kampt met een hardnekkig imago probleem. Met name Nederlanders van onder de 30 jaar kunnen het 'zilte goud' steeds moeizamer vinden. Sterker, veel zogeheten millennials weten nauwelijks nog wat een mossel is. Pijnlijk gevolg voor de mosselsector: de opbrengsten daalden de afgelopen jaren flink en mosselkwekers zagen zich gedwongen te fuseren, dan wel met hun bedrijf te stoppen. „In Nederland zijn we de mossel vergeten, lijkt het wel”, verzucht Dietvorst. „En dat is verschrikkelijk

zonde, juist omdat de mossel goed beschouwd alleen maar pluspunten heeft. Want: lekker, gezond én biologisch gekweekt.”

En die eigenschappen wil het bedrijf nu, bij de officiële start van het nieuwe mosselseizoen, extra aan het daglicht brengen. De nood is namelijk hoog. Ooit werd in Nederland honderd miljoen kilo aan mosselen gekweekt. Op dit moment is dat nog maar de helft. 90 procent daarvan wordt ook nog eens geëxporteerd naar het buitenland, vooral naar België en Frankrijk. Dat betekent dat 'wij' met z'n allen 'slechts' vijf miljoen kilo van de schaaldieren verorberen. „Best gek als je er over nadenkt”, stelt Bruno Govaert, collega van Dietvorst bij Vette & Verhaart, een van de vijf nog actieve mosselverwerkers in Yerseke.

„Steeds meer Nederlanders

kiezen voor een gezonde levensstijl met oog voor milieu en de natuur. Maar juist de mossel, de duurzaam gekweekte vleesvervanger met die heerlijke smaak, wordt nog te vaak over het hoofd gezien.”

Superfood

Verklaringen zijn er heus, weten ze in het mosseloord. In tegenstelling tot België, waar de mossel bijkans een eerste levensbehoefte is, worden kinderen in Nederland niet als vanzelf opgevoed met liefde voor het schelpdier. En ook pr-technisch zit de mossel in het verdomhoekje. Waar zijn zilte zusje de oester een aantrekkelijk imago heeft, wordt de mossel met name door jongeren niet per se als hip gezien. In grote steden als Rotterdam en Amsterdam zetten millennials hun tanden gretig in quinoa, avocadoburgers of de vleesloze frikandel, maar niet in de mossel. En dat terwijl die, gezien zijn bron aan eiwitten, vitamines en omega-3, in essentie alles heeft om door hen omarmd te worden als 'superfood'. Althans, zo redeneren ze in Yerseke.

„De mossel, een zeer belangrijke factor in de eiwittransitie, verdient echt beter”, zegt Govaert, terwijl de geur van de Oosterschelde zijn neusvleugels kietelt. Wijzend naar de mosselpercelen voor zich: „Kijk hoe de mosselen erbij liggen, hier, in het schoonste zeewater van Europa. Zonder

pesticiden, zonder antibiotica; gewoon, puur natuur. Vergelijk dat eens met een kip in een legbat-terij, met een varken in een megastal, of met die zoute vleesvervangers waarvoor hele stukken bos platgebrand moeten worden. Mosselen wil je toch tenminste eens per twee weken op je bord hebben? Geloof me: ze zijn een stuk beter voor je dan stampot

Juist die duurzaam gekweekte mossel wordt nog te vaak over het hoofd gezien

– Bruno Govaert, verwerker

met worst of boterham met pinda-kaas. Iedereen, van jong tot oud, zou moeten weten hoe gezond en lekker de mosselen zijn en welke positieve effecten ze hebben.”

De vraag is hoe de mosselsector die boodschap overbrengt. In de wens om de mossel weer in trek te krijgen, werd twee jaar terug de hulp ingeroepen van Katja Schuurman. In een landelijke campagne etaleerde de actrice, samen met rapper Donnie en de Vlaamse tv-persoonlijkheid Eline

de Munck, de veelzijdigheid van de mossel. De begeleidende hashtag bij de zogenoemde mossel-challenge op sociale media: #doedemossel. De inspanningen van Schuurman en co brachten vooralsnog echter niet het gewenste effect. Al was het maar omdat de detailhandel de mosselen doorgaans een weinig opvallende plek in de schappen gunt. Op kniehoogte liggen ze vaak, ruim een meter lager dan de kilonallers en diepvrieskrokotten.

Kooksessies

Vandaar dat ze het bij Vette & Verhaart nu, op de drempel van het nieuwe mosselseizoen, op hun eigen manier proberen. Het bedrijf draagt bij aan projecten waarbij de mossel gepromoot wordt op basischolen in de regio. Vanaf deze maand vinden er kooksessies plaats, waarin nieuwe gerechten met daarin de zwarte schelp de aandacht moeten trekken. Daarnaast introduceert de mosselkweker 'het Mossel-feestje', een modieus, milieuvriendelijk bakje met daarin 500 gram van de tweeklep-pige weekdiertjes. Dat alles met één doel: de mossel weer aan de (jonge)man/vrouw en kinderen krijgen. „Wie de voordelen voor gezondheid en natuur op een rijtje zet, kan maar één ding concluderen”, besluit directeur Dietvorst. „Die zo smaakvolle mossel kan de wereld redden.”

maar contant geld zal niet verdwijnen

Hoe consumenten betalen moet een keuze zijn, geen verplichting

– Europese Commissie

de commissie vooral voorkomen dat mensen straks massaal hun geld van de bestaande bankrekening halen en overmaken op de nieuwe rekening, want dat zou het financiële stelsel weleens kunnen ondermijnen.

De Europese Commissie gaat er

van uit dat de invoering zal leiden tot innovatie bij instellingen en commerciële bedrijven. Die krijgen hiermee de kans om met nieuwe betaalapps burgers in alle EU-landen te bereiken.

Privacyregels

Maar of de digitale munt er daadwerkelijk komt, is maar de vraag. Het project stuitte al op veel verzet, met name rond privacyregels. Ook in Nederland. Die vrees wil de EC nadrukkelijk wegnemen. „De ECB en de nationale banken worden onderworpen aan strenge regels”, klinkt het. Verder benadrukt de commissie dat betalen anoniem is, vergelijkbaar met contant betalen,

en dat betalingen niet programmeerbaar zijn. Het is nu aan het Europees Parlement en de lidstaten om het voorstel goed te keuren. Als er instemming komt, is het aan de ECB om te besluiten of het levensvatbaar is en hoe de details eruit komen te zien. Als de digitale euro er al komt, dan zal het op z'n vroegst pas in 2028 zijn.

Mensen hoeven in elk geval niet te vrezen dat een digitale munt het contant geld zal wegdrücken. Volgens de Europese Commissie wil 60 procent van de EU-burgers de mogelijkheid behouden om met contant geld te betalen, hoewel dat in sommige landen, waaronder Nederland, steeds moeilijker wordt.

Aan cash geld komen is in 'gedigitaliseerde' landen als Nederland niet altijd eenvoudig, bijvoorbeeld omdat er steeds minder geldautomaten beschikbaar zijn of omdat winkeliers contant geld weigeren.

Om die reden kwam de Commissie gisteren ook met een wetsvoorstel dat lidstaten ervoor moeten zorgen dat hun burgers voldoende toegang houden tot cash, bijvoorbeeld door te eisen dat bij apotheken en kruideniers altijd ook met biljetten en munten kan worden betaald. Ook zouden mensen geld moeten kunnen opnemen in grotere winkels zonder een aankoop te hoeven doen.

– Natasja de Groot

▲ EU-lidstaten moeten zorgen voor toegang tot cash. FOTO ANP